

Oslyšené volání chudých

V tomto čísle bulletinu, jež vychází během Ignaciánského roku, se budeme věnovat tématu chudoby. Toto téma, tak důležité pro baskického mystika Ignáce z Loyoly, bychom rádi prozkoumali z více úhlů. Chceme ukázat, že pojem chudoby je velmi široký a nezahrnuje jen stav materiální nouze a finanční závislost. Chudý může být kdokoli, kdo je vytlačen na okraj zájmu a společenského dění, kdo je přehlížen a trpí nedostatkem lidské blízkosti a porozumění.

Současný papež František nám často připomíná, že se nůžky mezi dnešními bohatými a chudými povážlivě rozevírají. Výstižně to vyjádřil v roce 2019 v poselství u příležitosti Světového dne chudých. Chudí se podle jeho slov dnes nezřídka přehrabují v odpadcích, které plodí náš nadbytek. „Stali se součástí lidského smetiště, aniž by se těch, kdo toto pohoršení způsobili, zmocnil sebemenší pocit viny. Společnost je považuje za parazity a nepromíjí jim ani jejich chudobu.“ Ba dokonce svou nepřátelskou architekturou je vytěsňuje z ulice, která jim poskytovala poslední domov. Přitom právě v nich se můžeme setkat s Kristem.

Ignác a bezpečné pouto

Spisovatel a fotograf Seth Haines napsal dvě knihy, kde mimo jiné vypráví o tom, jak mu spiritualita pomohla dostat se ze závislosti na alkoholu. V následujícím článku svědčí o tom, jak ho sv. Ignác z Loyoly naučil zůstat střízlivý.

Jestli byl někdy vhodný čas pro časté pití, pak to byl rok 2020. Přečkali jsme události hodné nejedné sklenky whisky: nudu pandemie, demonstrace na podporu George Floyd a proti rasové nespravedlnosti, politický zmatek po volbách. Byl to rok chaosu a nestálosti, které se přelily i do roku nového.

Uchýlili jsme se k co nejsilnějším nástrojům, jak tento zmatek zvládnout. Brzy po zavedení lockdownu strmě vzrostl prodej alkoholu. Zvýšila se míra užívání drog a z toho plynoucí počet předávkování. Rostla konzumace potravin, hraní online hazardních her, sledování pornografie – všechny neřesti byly na vzestupu. Svět byl v plamenech a my jsme při pohledu na tu hrůzu otupěli.

Rád bych řekl, že já jsem se všem neřestem poctivě vyhýbal. Koneckonců jsem napsal tisíce slov na téma duchovního života a střízlivosti. Přesto jsem ve chvílích chaosu v roce 2020 některým mechanismům podlehl: začal jsem konzumovat sociální sítě, bezcílně jsem procházel zpra-

vodažské kanály a utápěl smutek v karbohydrátech.

Po celý rok jsem bojoval s těmito mechanismy a přitom jsem se vracel k lekcím, které jsem se naučil na své cestě uzdravení. Přemýšlel jsem také o světcích, který mě přivedl k plnějšímu a bohatšímu pochopení duchovní umírněnosti – o svatém Ignáci z Loyoly.

V září 2013 jsem své ženě přiznal něco nemyslitelného. Přestože jsem se tvářil, že to mám v hlavě srovnané, a předváděl jsem něco jako křesťanskou zbožnost, byl jsem troska. Vypěstoval jsem si bona fide problém se závislostí, protože dlouhé roky jsem se uchýloval k nadměrnému pití, abych se vyrovnal se stresem v kariéře a s chronickými zdravotními problémy svého syna.

Kam musím jít?

Bylo na čase zkusit to napravit, jak ve své básni *Probuzení* napsal Theodor Roethke: „Učím se tím, že jdu tam, kam musím.“ Ale kam musím jít? Potřeboval jsem cestu ke střízlivějším

šímu životu. Potřeboval jsem nebýt tak nestřídmý.

Toto přiznání mě přivedlo na pohovku jednoho terapeuta. Tam jsme odhalili důvody, které stály za alkoholem, všechen ten chaos, nejistota a bolest, které mě vždy vedly až na dno láhve. Odkázal mě na zdroje, dal mi články a materiály, které mi pomohly pochopit způsoby, jakými jsem využíval krátkodobou euforii k otužení vnitřního zmatku.

Při jednom z našich sezení během polední přestávky mě upozornil na práci Sue Johnsonové, známé terapeutky, která rozvíjí „terapii zaměřenou na emoce“. Říkal, že hovoří o síle pout v láskyplných vztazích, a i když mi nedokázal úplně vysvětlit proč, navrhl mi, abych si poslechl posledních 15 minut jedné její nahrávky.

O hodinu později jsem si sedl do křesla v kanceláři, rozbil si sendvič za tři dolary a klikl na odkaz, který

mi terapeut poslal na konci našeho sezení. Posunul jsem se na patnáctou minutu a poslouchal, jak Johnsonová se suchým britským přízvukem říká: „Bezpečné pouto nás posiluje jako jednotlivce.“ Vysvětlovala, že ti, kteří mají pevnou manželskou vazbu, jsou schopni definovat sami sebe pozitivněji, lépe ovládají své emoce a dokáží se pohybovat v tom nejhorším, co svět nabízí.

Boj s marnivostí

Slovní spojení „bezpečné pouto“ (*bonded attachment*) mě zaujalo: Pokud zdravé, bezpečné pouto k druhé osobě zvyšuje šance na zvládnutí bolesti života, dalo by se to nějak aplikovat na vztah k Bohu? Zdálo se mi, že je to důležitá otázka, kterou bych si měl položit. Koneckonců jsem byl křesťan. Uvažoval někdo z velkých duchovních spisovatelů nebo myslitelů víry o vztahu k Bohu v souvislosti se závislostmi?

Psycholožka Sue Johnsonová patří k významným představitelům terapie zaměřené na emoce (Foto archiv)

Bylo to v době před mou konverzí ke katolicismu, než jsem pochopil hlubokou studnici moudrosti světců. Hledal jsem na internetu nějakého duchovního gurua, který by psal o vztazích a závislosti, a jedno jméno se stále objevovalo na prvních místech výsledků vyhledávání: Ignác z Loyoly.

Byl jsem protestant; o svatém Ignáci jsem nevěděl nic jiného, než že to byl nějaký mrtvý katolík, který do té doby neměl pro můj život žádný zvláštní význam. Přečetl jsem si jeho příběh.

Mluvil o sobě před obrácením jako o „člověku, který se oddával marností světa“. Po zranění na bojišti se však tento Španěl ze 16. století ocitl v domácím léčení a čas si krátil dvěma knihami, které ve skromné hradní knihovně měli. Jedna kniha byla o životě Krista, druhá o životech svatých. Zatímco je četl, jeho marnivé choutky ustupovaly něčemu novému.

Ignác začal denně navštěvovat bohoslužbu a mírnil své choutky na jídlo, pití, bohatství a slávu. Pěstoval si vlastní bezpečné pouto, ale ne k manželce, jak by doporučila Johnsonová. Místo toho se skrze Krista upnul k Bohu a vše ostatní začal považovat za nedůležité.

Poté, co se Ignác naučil tomuto druhu vazby k Bohu, sepsal svá Duchovní cvičení, která popsal jako „každý způsob přípravy a disponování duše k tomu, aby se člověk zbavil všech neuspořádaných náklonností a aby po jejich odstranění hledal a našel Boží vůli v uspořádání vlastního života ke spáse duše“ (Duchovní cvičení, 1).

Recept na svobodný život

Probíral jsem se Duchovními cvičeními. Začal jsem se setkávat s ignaciánským duchovním doprovázejícím, aby mi pomohl pochopit Ignácovo pojetí připoutání k Bohu a odpoutání se od životních neřestí. Objevil jsem přitom nový způsob imaginativní modlitby, který mi pomáhal pěstovat méně úzkostnou a méně roztřesenou střízlivost.

Tento dobrý světec si uvědomoval, že jídlo a víno mohou vést k „neuspořádaným náklonnostem“ nebo k závislosti, a proto nabídl praktické modlitební cvičení, které má dát všem věcem správný řád. Píše: „Zatímco dotyčný jí, ať uvažuje například, že vidí Krista, našeho Pána se svými apoštoly jíst, a jak on pije, a jak se dívá, a jak mluví. A ať se ho snaží napodobit. Rozum se má tedy převážně zabývat úvahou o našem Pánu, a tělesnou výživou jen mimochodem, aby se tak nabylo více souladu a pořádku, jak se má člověk chovat a ovládat“ (Duchovní cvičení, 214.)

Tato rada byla stejně jednoduchá jako hluboká. Když se ozve chaos, když jsme v pokušení sáhnout po jídle nebo alkoholu (prášcích, pornu nebo čemkoli jiném), abychom otupili bolest, měli bychom si představit Krista v místnosti s námi a pak jíst, pít (užívat nebo klikat) jen tak, jak by to udělal Kristus. Prostřednictvím tohoto druhu imaginativní modlitby se učíme cestě Krista, který žil životem dokonalé střízlivosti, dokona-

Americký spisovatel Seth Haines našel v ignaciánské meditaci cestu ze závislosti na alkoholu
(Foto archiv)

le „uspořádaných vazeb“ (*ordered attachments*).

Plody meditace

Začal jsem praktikovat tento druh imaginativní modlitby a navždy to změnilo můj přístup ke střízlivosti. Vedla mě k poznání, že každý okamžik je příležitostí zvolit si pouto spíše ke Stvořiteli než ke stvořeným věcem. Díky tomuto způsobu modlitby jsem mohl cítit, že je v místnosti Kristus se mnou. Díky ní jsem začal chápat, že stvořené dary jsou opravdu dobré a mohou být portály k Boží dobrotě, pokud je používáme tak, jak Dárce zamýšlel. Pokud však tyto dary používáme samoúčelně, přirozeným důsledkem je závislost.

Po této cestě uspořádávání a neustálého přerovnávání náklonností kráčím už sedm let. Skrže ni se Ignác

stal svatým patronem mé střízlivosti. Když jsem během skoro apokalyptického roku 2020 vnímal, že se vracím ke svým neřestem, meditační praxe mi opět pomohla udělat pořádek. A věřím, že mi pomůže projít i jakýmkoli chaosem, který mi rok 2021 nabídne. Díky jeho modlitební praxi jsem se naučil způsobu, jak prohloubit své pouto k božské lásce, což je jediná cesta k opravdové střízlivosti.

Nyní končíme další rok, který se vyznačoval o něco menší nestálostí, nejistotou a chaosem. Také příštími měsíci budeme schopni proplouvat střízlivě, pokud se naučíme cestě svatého Ignáce. Budujme tedy vztah spíše s Dárce než s jeho dary.

Seth Haines
Z webu *The America Magazine*
přeložil Pavel Bandouch SJ
Redakčně zkráceno

Dobrodružství chudoby

Chudoba byla jedním z Ignácových rozhodnutí od samého počátku jeho konverze. V čem pravá chudoba spočívá, ale objevoval pouze postupně. Mnoho nám o tomto dobrodružství vypráví sám ve svém životopise. Proto se i my můžeme spolu s ním něco o následování chudého Krista naučit.

Ignác byl ve svém obrácení ovlivněn četbou legend, ve kterých světcí konali přísné pokání. V těchto životopisech svatých objevil nový druh hrdinství a chtěl ho napodobovat. Jak sám vypráví, když četl něco o sv. Františkovi nebo sv. Domínovi, co nesnadného nebo obtížného vykonali pro Krista, říkal sám sobě: „Také já to musím vykonat.“ Naplňovalo ho útechou pomýšlení, že půjde bos do Jeruzaléma, že bude jíst jen zeleninu, bičovat se a postit a dodržovat přísnou askezi, kterou konali svatí. Tímto způsobem chtěl vykonat pokání za svůj předchozí život, který chtěl odčinit.

Když pomineme, že za touto Ignácovou představou o svatosti stojí vliv středověkých legend, snadno si všimneme, že je s ní také spojena určitá ctižádost, která byla vlastní jeho povaze již u dvora a ve vojenské službě. Vlastně se pouze přenesla do oblasti duchovní dokonalosti a napodobování svatých. Ke skutečnému následování Krista měly ale jeho touhy ještě daleko.

Následovat Krista v chudobě

Prvního výrazného posunu v chápání, v čem spočívá následování chudého Krista, si můžeme všimnout, když se Ignác vypravil do mariánské poutní svatyně na Montserratu. Zde chtěl uskutečnit svou proměnu ze šlechtice v Kristova kajícího poutníka na cestě do Jeruzaléma. Nechal si ušít pytlavinovou tuniku, svlékl svůj šlechtický šat a daroval ho žebrákovi. V poutnickém hábitu pak strávil celou noc bděním před sochou Panny Marie, které věnoval svou dýku a meč. Navenek dochází k velké změně, ta vnitřní ještě potřebovala jednu událost, která nebyla v Ignácově plánu.

Když brzy ráno odešel a byl už daleko od Montserratu, dohonil ho kdosi, kdo chtěl potvrdit, zda skutečně daroval žebrákovi své oblečení. Tehdy Ignácovi došlo, že nebohý chudáš byl obviněn z krádeže. Ignác vypráví, že mu v té chvíli vyhrkly do očí slzy lítosti nad oním chudákem. Poprvé pochopil, že chudoba není věcí ctižádosti, plánu vlastní duchovní dokonalosti a hrdinství vzdát se vlastní minulosti,

ale že chudoba je spojena se soucitem vůči těm, kdo nic nemají a jejichž společenský status je minimální. Že chudý je ten, koho druzí snadno odmítají, podezírají a obviňují, kým pohrdají.

Odevzdanost do Boží prozřetelnosti

Na svou cestu do Jeruzaléma se Ignác vydal zcela bez prostředků. Putoval pěšky a jedl, co si vyžebřal. Problém nastal, když se chtěl v Barceloně naložit, aby se dostal do Říma a pak do Benátek, odkud vyplouvaly lodě do Svaté země. Kapitán byl sice ochoten přijmout ho na palubu zadarmo, ale Ignác si měl zajistit aspoň zásobu sucharů jako stravu na dobu plavby. S tím měl Ignác vnitřní problém. Během své pouti chtěl totiž spoléhat jen na Boha, svou naději chtěl upínat jen k němu a věřit, že jej Bůh nikdy neopustí. Měl dojem, že když si vyžebřá zásoby na cestu, popře tím svou snahu opravdově spoléhat jen na Boží prozřetelnost.

Tady vidíme, že Ignác prožíval chudobu jako opravdové přilnutí k Bohu. Plně uvěřil, že Bůh se o člověka láskyplně stará, jak tomu Ježíš učí v evangeliu: „Nemějte starost a neříkejte:

Co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? (...) Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete“ (Mt 6,31–32). Toto spolehnutí se na Boha chtěl prožívat opravdu do všech důsledků. Až úzkostně hledal, kde leží hranice, za níž by se svým „spoléháním na Boha“ stal přítěží pro druhé a chudoba by se stala jen pouhým zneužíváním jejich štědrosti.

Nakonec si tedy Ignác nejnutenější zásoby na cestu lodí zajistil, ale peníze (šest grošů), které mu zůstaly v kapse z jeho žebrání, pro jistotu nechal ležet na lavičce v přístavu. Tímto gestem „rozdal“ svou jedinou skromnou finanční rezervu, kterou měl u sebe, a nechal ji pro kohokoliv, kdo by ji potřeboval více než on sám.

Chudý umí rozdávat, je štědrý

Od začátku své nové pouti se Ignác snažil rozdávat „přebytky“, na svých cestách často nabízel prostředky ostatním žebrákům. Vypráví, jak v Římě dostal od dobrých lidí peníze na cestu z Benátek do Svaté země (asi šest dukátů), ale opět ho začalo trápit, že tím zrazuje důvěru v Boží starostlivost. Proto se chtěl peněz zba-

Chudobu milujte jako pevnou hradbu řeholního života a zachovávejte ji v její ryzosti, jak je to jen s milostí Boží možné. Nepřítel lidské přirozenosti usiluje obvykle o to, aby tuto baštu a záštitu (...) oslabil tím, aby bylo pozměněno, co bylo od prvních zakladatelů dobře zařízeno.

Konstituce Tovaryšstva Ježíšova, [553]

vit a někde je nechat. Nakonec se ale rozhodl, že je bude cestou do Benátek rozdávat ostatním chudákům, takže když do Benátek dorazil, už měl jen posledních pár drobných na přespání do druhého dne. I později byl ochoten rozdávat z almužen, které dostal na cestu (to už bylo po návratu ze Svaté země). Když se jeho štědrost rozkřikla, chodili za ním žebráci s prosbou o peníze tak dlouho, že už neměl co jim darovat. Na cestu se tedy vydal zase bez prostředků, spoléhaje jen na dobrotu druhých lidí a Boží.

Postupně si tedy Ignác osvojil chápání chudoby jako vyjádření svobody od zajištěnosti, jako vydanosti do Božích rukou, a zároveň jako štědrosti k těm, kdo jsou v nouzi stejně jako on. Chudoba u něho není šetřením na výdajích, není pouze asketickým uspokojením se s málem nebo nedostatkem, ale naopak je schopností rozdávat a prokazovat lásku konkrétním lidem, která je spojená s důvěrou, že kdo rozdává, dostane stokrát víc (srov. Mt 19,29).

Tuto štědrost projevoval i později. Jako student v Paříži se vydával každý rok na několik měsíců za hranice, konkrétně do Flander a jednou až do Anglie, aby si mezi katolickými obchodníky vyprosil finanční prostředky na pokrytí svých studijních výdajů nejen pro sebe, ale i pro své druhy ve studiu. Ignác se o tyto prostředky dělil se svými spolubydlicími na koleji sv. Barbory i přesto, že s nimi neměl vždy dobrou zkušenost. Jeden

ze spolubydlících dokonce Ignácovy peníze na studium zpronevěřil a pak zmizel z Paříže pryč. Přesto mu Ignác dokázal odpustit, a dokonce se vydal na dalekou pěší cestu, aby se o něj staral, když se v dopise dozvěděl, že onen student onemocněl.

Chudoba svědčí apoštolátu

Mezi Ignácovými spolubydlicími byli později také František Xaverský a Petr Faber. Ve svých vzpomínkách Faber na vzájemné soužití vzpomíná: „Žili jsme spolu v téže místnosti, měli jsme společný stůl i pokladnu. On byl mým učitelem v duchovních věcech a ukazoval mi, jak mám lépe poznávat Boží vůli i sebe...“ Chudobu tedy prožívali jako společenství v lásce, kde se každý dělil s druhými o to, co měl. O přístřeší, o pokrm, o finance spojené se studiem, ale také o zkušenost s Bohem. Sdílení všech Božích darů je v centru takového způsobu života. Jak Faberovi, tak Xaverovi dával Ignác svá duchovní cvičení, takže si nakonec vědomě zvolili jeho způsob života a přejali i jeho apoštolské úsilí přivádět druhé k Bohu a k osobnímu poznání Krista.

O několik let později, když se kolem sv. Ignáce již vytvořila stabilní skupina prvních společníků, přijala většina z nich kněžské svěcení. Stalo se to v Benátkách v roce 1537, kde se připravovali na plavbu do Svaté země. Museli ale rok čekat, a proto se rozhodli, že budou veřejně kněžsky působit v okolí. Rozdělili

se do skupin po třech a po čtyřech. Byli ubytováni různě po špitálech (útlucích pro chudé) nebo bydleli jako dnešní squatteři v opuštěných domech na předměstí. Jeden vždy zůstával doma a staral se o přípravu pokrmů, ostatní kázali a vyučovali náboženství na ulicích. Na vlastní kůži zakusili, že chudoba a apoštolát

se navzájem podporují. Jednak chudoba činila jejich kázání Krista věrohodným, takže mnoho posluchačů pohnula k obrácení. A zároveň apoštolská obětavost, ochota být lidem k dispozici působila, že dostávali dostatek almužen na živobytí, oproti tomu, když předtím pouze chodili po žebrotě dům od domu.

Ignác z Loyoly si postupně osvojil chápání chudoby jako vyjádření svobody od zajištěnosti, jako vydanosti do Božích rukou, a zároveň jako štědrosti (Reprofoto archiv)

Tímto způsobem Ignácův život v chudobě spolu s jeho společníky dostal charakter chudoby apoštolské. Chudoba svědčí apoštolátu, činí jeho svědectví věrohodným, není jen prázdným učením, protože je dosvědčena reálným způsobem života. A zároveň apoštolát svědčí chudobě, protože vyvolává ochotu druhých na takový apoštolský život přispět, díky čemuž se může apoštolské dílo dál rozvíjet.

Konat velké dílo lásky

Pravdivost této logiky naplno zakoušel sv. Ignác a první jezuité opět o něco později v Římě, již jako členové schváleného řeholního společenství. I zde se věnovali druhým v jakékoliv nouzi, které přijímali do domu Tovaryšstva. Výrazně se do dějin tohoto města zaplnovali již během zimy 1538–1539, která byla mimořádně krutá. Do Říma se stahovali obyvatelé z venkova, kteří tam umírali mrazem a hladem kvůli špatné úrodě z předešlého léta. Ignác a jeho společníci proměnili svůj dům ve špitál, kde mohly zástupy těchto chudáků nocovat, a s ostatními druhy jim po městě sháněli obživu. Celkem takto pomohli více než třem tisícům lidí. Později Ignác již jako představený nového řádu zařídil, aby byly založeny zbožné nadace s papežskou

podporou, konkrétně založil několik společenství, ve kterých bylo postaráno například o „katechumeny“, tzn. o židy obrácené ke křesťanství, a dále o bývalé prostitutky, o sirotky a další. Podobně i největší apoštolské dílo jezuitů, školy, které postupně začaly vznikat v Itálii, bylo založeno díky štědré podpoře mecenášů. Hlavním motem všech apoštolátů bylo, aby zdarma poskytovaly službu těm, kterým jsou určeny.

Ignácova zkušenost chudoby má tedy mnoho rysů, které postupně objevil jako odpověď na poznanou Boží lásku a starost o něho i o druhé. Je to chudoba nejprve nesená duchem pokání a odříkání. Brzy ale objevuje i soucit s chudými. Je to chudoba radostného spoléhání na Boží dobrotu, ale i chudoba štědrého rozdělení se o to málo, co má, s těmi, kteří mají ještě méně. Je to chudoba, která činí kázání o Kristu věrohodným. Je to chudoba, která ví, že jsou věci, do kterých má smysl investovat, i když něco stojí, totiž vzdělání, které má sloužit apoštolskému hlásání Božího království, a díla dobročinnosti, která nemají mít jen jednorázový účinek. A nakonec můžeme říct, že je to chudoba, která přispěla k obnově tehdejší církve.

Petr Havlíček SJ

Chudoba pomáhá zrát

Je chudoba důležitá pro křesťanský život? Proč byla tak důležitá pro svatého Ignáce? Jak ji máme dnes chápat a žít? Tyto a další otázky jsme položili profesoru pastorální a spirituální teologie otci Pavlu Ambrosovi. Jak je jeho zvykem, neodpovídá tak, aby čtenář byl ukonejšěn. Spíše ho burcuje k hlubšímu promyšlení širších souvislostí.

Pozvání k „chudobě v duchu“ je součástí Ježíšova horského kázání. Nakolik je chudoba důležitá pro křesťanský život?

Slovní spojení „chudí v duchu“ najdeme v Matoušově evangeliu. Je to nálehavé pozvání k střídmemu a prostému životu. Kristus na hoře promlouvá velmi slavnostně. Podobá se Mojžíši. Zatímco Mojžíš vystoupil na horu, aby od Boha přijal zákon, nyní je to Boží Syn, který dává nový zákon. Zjevuje ho tím, že ukazuje na své lidství. Osm blahosladenství vykresluje jeho lidskou tvář a popisuje jeho lásku. Proč osm? Osmý den je dnem vzkříšení, dnem nového stvoření, nového života. Branou k němu, měřítkem, znamením a ujištěním je přijetí chudoby: nemáme mrzačit hřivny a činit z věcí modly. Blahoslavený neznamená „pohodový“, ale „blažený“. Jde o stav útěchy, o kterém mluví Ignác. Pramení z jistoty, že jdeme po správné cestě, po cestě Božích přátel.

Netýká se to nějaké vzdálené budoucnosti, ale našeho nyní, každé chvíle, kterou otevíráme budoucnost. Jsme pozeňnaní, protože žijeme Kristovo lidství. Chudoba nám dává poznat, z čeho pramení naše radost, co nás těší a co přejeme každému poznat osobně. Chudoba především znamená stále se učit, jak užívat to, co je nám svěřeno. Abychom nezneužívali nic z toho, co se stává rozhodnutím naší svobody „naším“. Vede nás to k rozlišování v Duchu, bez něhož život křesťana není možný, protože jsme poutníky.

Pro Ignáce byla chudoba zásadní, o čemž svědčí i jeho deníkové zápisky. Proč této evangelní radě věnoval tolik pozornosti?

Ignác vychází z velkého paradoxu. Je pro nás relativně snazší sdílet životní situace s někým, kdo trpí, než s tím, kdo se raduje. Obdivujeme, co všechno je člověk schopen vydržet, když má velký cíl. Když někdo není schopen vnímat bolest druhého, chápeme to jako známku patologických postojů. Ale není pro nás tak snadné žít společenství s někým, kdo se neumí radovat z ničeho

Z misijní výpravy
mladých jezuitů
a dobrovolníků
v indické Karnátace
v roce 2008
(Foto Michal Štofey)

jiného než z toho, že se raduje. Chudoba v Ignácově pojetí je onou výsadní radostí někoho, kdo zůstává s Pánem jen pro něj samotného. Když někdo lpí na majetku, vždy ho to dovede k tomu, že je o radost oloupen zlodějem, jehož si ani nevšimne.

Chudobu zmiňuje Ignác na několika místech ve svých Duchovních cvičeních.

V dynamice duchovních cvičení je chudoba přítomná více, než se na první pohled může zdát. Ignác dává možnost postupně odhalovat různé podoby chudoby, jež nás více a vnitřněji připodobňují ke Kristu a dávají účast na plodnosti Ducha. Postupně se učíme rozpoznávat rozpoložení srdce, zda je připravené nechat vstoupit našeho Ženicha, který je bohatý.

Každý ze „čtyř týdnů“ Duchovních cvičení (dále jen DC) je uveden preludiem, jež určuje míru svobody od věcí. Východisko a základ (DC 23) stojí na počátku prvního týdne. Učí nás chudobě, kterou lze vyjádřit spojením: „nechci chtít raději“. Co je cílem? Nezávislost od zla a náklonnosti ke zlému. Je stavem svobody ducha, stavem vnitřní rovnováhy, jež nám garantuje možnost zvolit správné prostředky k dosažení cíle – a tím je služba Bohu. Jejím základem je dokonalost lásky, jež činí člověka odolným vůči zlu. Konečně můžeme pochopit, co v mém životě znamená popřávat sluchu zlým myšlenkám.

Druhý týden je uveden „Rozjímáním o dvou praporech“ (DC 136–105). Učí nás chudobě, již lze vyjádřit spojením: „Chci nechtít, co a jak nechce můj Pán.“

Abychom se mu podobali, uvažujeme o nejvyšší duchovní chudobě (DC 146). V dynamice třetího a čtvrtého týdne dochází k prohlubování, sjednocování, ztotožňování, jednotnému prožívání všeho s Kristem trpícím a zmrtvýchvstalým. Chceme si vyprosít bolest s Kristem, naplněným bolestmi, zkroušenost se zdrceným Kristem (DC 203).

K čemu tato rozjímání vedou?

Rozjímání vedou k chudobě (skutečné či duchovní) s Kristem chudým. Zde se nejedná o nic jiného než o mystiku všedního dne. Dobře rozumějme: denní důvěrné, intimní rozlišování, stále se prohlubující stálost v konkrétních rozhodnutích se spojovat s Kristem. Proč? Stává se formou, v níž vstupujeme do zkoušky, kdy ve své chudobě prosíme o milost, abychom se hluboce radovali „z tak veliké slávy a radosti Krista, našeho Pána“ (DC 221). Plodem chudoby je totiž předjímání dovršení všeho v Kristu. Mění vše v eucharistii všedního dne.

Ignaciánské exercicie tedy vedou člověka k vnitřní svobodě, aby se správně rozhodl o své další cestě a následoval Krista chudého. Co v této souvislosti poradit někomu, kdo chce takovou volbu odpovědně udělat?

V našem současném kulturním prostředí je pojem „vnitřní svoboda“ natolik svázán s různými podobami předporozumění, že je namísto opatrnost. Narcistické zahledění do sebe samých, k tomu, co se odehrává uvnitř nás samotných, se stalo doménou psychosociologů nitra. Dopřávají sluchu destruktivnímu zaujetí pro pocit opuštěnosti.

Bohatá civilizace spotřebovává své bohatství na závislostech, jež Ignác jednoduše pojmenovává „nezřízené náklonnosti“. Psychoanalýza, introspekce na jedné straně, na straně druhé sociální determinace chování, sociální paměť, kulturní a historická antropologie, pedagogika a ostatní otevřeně obnažují strukturální bariéry, jež se staví proti vnitřní svobodě nebo zpochybňují její možnost.

Dnes je pro svobodu srdce, tedy pro svobodu celého člověka s jeho směřováním do podoby Kristovy, podstatné utvářet životní styl. Ten zahrnuje základní důvěru ve zkušenost (víry a vnitřních hnutí) a ochotu ji sdílet ve společenství věřících. Zkušenost chudoby s druhými se stává měřítkem zralosti životní volby. Zodpovědná péče o sebe sama je dnes spjata s péčí o druhého.

Chudoba v dnešním světě je podle papeže Františka ostudou a pohoršením, co můžeme a máme jako křesťané proti chudobě dělat?

Dnes nejsme schopni zhodnotit přínos křesťanství pro civilizační skoky, jež lidstvo v jednotlivých epochách a na různých místech podnítilo. Nejroz-

Chudoba dalitů
v indických vesnicích
je dodnes tíživá
(Foto Michal Štofej)

vinutější systémy sociálního zabezpečení jsou plodem sociální nauky církve. Stojí však na prahu změny epochy. Ta nás učí myslet globálně a jednat lokálně. To podstatné je řečeno způsobem vskutku prorockým v encyklice o bratrství a sociálním přátelství *Fratelli tutti*. Kde začít? V srdci, jež je ochotno naslouchat slovu. Neohrožují nás systémy, nýbrž zatemnění srdce. Někdy i hrozně tvrdé!

Kdysi jsi vydal spolu s kolektivem autorů monografii na téma *Nouze, chudoba, bohatství*. Jak tato kniha vznikla?

Motivem byla snaha spojit různé pohledy a pokusit se najít společnou řeč. Bylo velmi brzy vidět, jak společně sdílený zájem o budoucí je rozdroben pohledem specializací, odráží rozpadající se sny a rodí nové. Nemohou však obejít to, co tak šťastně formulují univerzální apoštolské preference Tovaryšstva. V jejich jádru, jež nelze dispensovat, jsou události lidského srdce, v nichž se odráží Ježíšův způsob soucitu s tímto světem. Rozpoznáme, co je v nich mojí nezastupitelnou vnitřní povinností?

Když mluvíme o chudobě, můžeme se zmínit také o tom, jaké výzvy budou provázet život církve po dokončení restitucí v naší zemi...

Před časem přišel za mnou absolvent jednoho kurzu duchovního doprovázení, zda bych se ho neujal. Ke konci úvodního setkání mě překvapil otázkou, zda se můžeme dohodnout na taxu za hodinu sezení. Takové doporučení dostali

na konci kurzu. Uvědomil jsem si na této drobné příhodě změnu, jež se před námi otevírá ve velkém. Můžeme o ní říci něco zcela určitého? Stěží.

Možná bychom se mohli trochu více učit z dějinné paměti církve a nezapomínat na to, co se stane, když se vzedme „zlatá horečka“ církevního podnikání. Z druhé strany se v naší církvi odvádí obrovská práce za mizivé náklady. Lidé však mají právo vědět, jak s jejich dary hospodaříme. Optimální je dojít ke strategii, která podpoří misijní poslání církve. Uvažuje obdobně i římská kurie: 21 % výdajů směřují do investičního managementu. To je vysoce profesionální práce směřující do investic, které mají zhodnotit kapitál. Služby a správa pohltní 14 % výdajů. Misijní náklady tvoří 65 % veškerých výdajů.

Co z toho vyplývá?

Z hlediska našeho poslání je dobré vědět, že církevní hospodaření bude trvale tíhnout k vytváření schodku a nepovede k dostatečným příjmům. Jedná se o službu, kterou nekonáme za účelem zisku. Musíme najít způsob, jak toto poslání dlouhodobě podporovat.

K tomu je třeba změnit dvě skutečnosti: a) vztahy uvnitř Božího lidu a b) zpořádkování profesionálních zaměstnanců v církvi. Cesta ke změně spočívá ve stálém rozlišování, co v našem srdci vítězí: očekávání (vynakládáme život na jeho záchranu, abychom dosáhli to, co chceme) nebo naděje (simultánní hnutí nedůvěry v sebe a důvěry v Boha). Řečeno s Františkem: „Doufám nikoli tehdy, kdy už se nedá nic dělat, nýbrž tehdy, kdy se přestanu starat pouze o sebe.“ Zde je ona hranice ochoty nabídnout sebe sama do služby pro Boží království.

Připravil Jan Regner SJ

P. Prof. Pavel Ambros, Th.D. SJ (* 1955, Přílepy), vstoupil tajně do jezuitského řádu v roce 1976. Teologii studoval na CMBF v Litoměřicích. V roce 1982 byl v Olomouci vysvěcen na kněze. V roce 1990 se stal spirituálem obnoveného Arcibiskupského kněžského semináře. Po roce však odešel do Říma, kde působil jako spirituál na Papežské koleji Nepomucenum a v mezinárodní jezuitské koleji *del Gesù*. Přitom v letech 1991–1995 studoval na Papežském východním institutu. Poté se vrátil do vlasti a začal přednášet pastorální teologii a spiritualitu na CMTF UP v Olomouci. Od roku 1996 je ředitelem tamějšího Centra Aletti. V letech 1997–2003 zastával funkci děkana CMTF UP. Je národním ředitelem *Celosvětové sítě modlitby s papežem* a členem redakční rady bulletinu *Jezuité*.

Papež a křik chudých

Chudoba je pro papeže Františka klíčovým pojmem. Ukazuje se v jeho neustálé obhajobě slabých a přehlížených. Už jméno serafinského mystika, které si po svém zvolení v roce 2013 kardinál Bergoglio vybral, je více než příznačné. Také jeho život se vyznačuje prostotou a skromností: jako arcibiskup v Buenos Aires a později i jako papež odmítl bydlet v paláci a užívat si luxusu.

„Nezapomeň na chudé,“ řekl papeži Františkovi kardinál Cláudio Hummes, který seděl při konkláve vedle něj, jakmile hlasy překročily potřebnou většinu a strhl se potlesk. Ta slova nově zvoleného papeže oslovila natolik, že si hned vzpomněl na světce z Assisi a rozhodl se přijmout jeho jméno. Stalo se jeho programem. Věřící už ve svých prvních promluvách vyzval k tomu, aby rozjímal nad svou zkušeností Boží lásky a soucitně otevřeli svá srdce bližním, kteří potřebují jejich účast, solidaritu a blízkost. Připomněl jim, že právě díky skromnosti se stávají citlivějšími k potřebám druhých a že blahobyť by je naopak mohl zaslepit.

Papež si je vědom, že nejdůležitějším předpokladem pro takový postoj je obrácení a vnitřní svoboda. Osobní konverze, radikální změna životního postoje a směřování je podle Františka nezbytným základem integrální ekologie, jež zahrnuje nejen ochranu

přírody, ale i ochranu bližních, zvláště slabých a těch, kteří jsou vytlačeni na okraj společnosti. „Chtěl bych požádat všechny, kdo mají odpovědné pozice v ekonomickém, politickém a sociálním životě, a všechny muže a ženy dobré vůle: buďme ochránci stvoření, ochránci Božího plánu vepsaného do přírody, ochránci bližních a životního prostředí,“ apeloval římský biskup na své posluchače během promluvy při své inauguraci v roce 2013.

Chudoba je pohoršením

Papež opakovaně upozorňuje na pohoršení, které způsobuje chudoba. „Ve světě, kde je tolik bohatství, tolik zdrojů, které užíví každého, je nepochopitelné, že je tolik hladových dětí, že je tolik dětí bez vzdělání, tolik chudých lidí,“ prohlásil v roce 2013 při setkání se studenty jezuitských škol. O skandálu chudoby v jeho různých podobách nelze mlčet, domnívá se papež. Proto stále vystupuje na obranu

těch, kteří trpí násilím, jsou vykořisťováni a diskriminováni, vytlačeni na okraj společnosti a kráceni na svých právech.

Tyto své postoje František více rozvinul ve své první exhortaci *Evangelii Gaudium*, kterou mnozí pokládají za jakýsi programový text jeho pontifikátu. Podle jeho slov nejde jen o to nakrmit hladové a nabídnout jim „důstojnou obživu“. Je třeba zlepšit v dlouhodobém měřítku jejich podmínky, aby si mohli zajistit udržitelnou prosperitu. V tom může pomoci vzdělání, svobodný přístup ke zdravotní péči a především zaměstnání. Důstojnost člověka posiluje možnost svobodně pracovat, rozvíjet kreativitu a vzájemně se podporovat (*Evangelii Gaudium*, 192). Podle papeže bychom na různé formy chudoby měli reago-

vat novou vizí života a společnosti. Navíc bychom neměli jen bojovat proti chudobě, ale také se od chudých učit.

Křesťané by měli žít jako učedníci Ježíše Krista, protože on se solidarizuje s těmi nejzranitelnějšími: „Cokoli jste udělali pro jednoho z těchto mých nejposlednějších bratří, pro mne jste udělali“ (Mt 25,40). Ježíšova následovníka tedy nemůže nechat chladným, že dnes stále mnoho lidí trpí podvýživou, v mnoha krajích rychle narůstá nezaměstnanost, zvláště mezi mladými lidmi, a zvětšují se počty sociálně vyloučených. Stojí před námi výzva bojovat ve světle evangelia s příčinami chudoby: ať už to jsou nerovnosti mezi lidmi, nedostatek důstojné práce a bydlení nebo zanedbávání základních lidských práv. Jak

Anketa

Dr. Martin Bednář
vysokoškolský
pedagog

Co se ve vás odehrává, když vidíte chudobu ve světě?

Záleží na situaci, okolnostech, míře a druhu chudoby. Svět začíná v mém sousedství, ale otázka se patrně vztahuje ke světu vzdálenějšímu. Pokud jde o materiální chudobu, jsou to na jedné straně pocity úžasu, jak takhle mohou lidé žít, přehodnocení vlastních postojů a inspirace pro promýšlení skutečně podstatného. Na druhé straně v podmínkách, kde je chudoba skutečným utrpením, to je stud, soucit, bezmoc, úděs, vztek. Otázky, jak je to možné a zároveň čím jsem si zasloužil, že mohu žít v blahobytu jedné z nejbohatších částí světa, z toho vyplývající odpovědnost a otázka, jak jí co nejlépe dostat. Tedy co mohu a mám dělat?

Pokud jde o chudobu sociální a duchovní, je to výzva, jak poskytnout či zprostředkovat vědomí lidské i Boží blízkosti, víry, naděje a lásky.

papež zdůraznil v poselství křesťanům v Istanbulu v listopadu 2014, křesťané by měli pomáhat odstraňovat „globalizaci lhostejnosti“ a budovat „novou civilizaci lásky a solidarity“.

Kristus trpící v bližních

Zmíněné téma papež rozvedl také v poselství ke Světovému dni chudých v roce 2017. Připomněl, že pokud se chceme skutečně setkat s Kristem, musíme se dotknout jeho těla v trpících chudých. František při té příležitosti upozornil na souvislost s eucharistií: „Tělo Kristovo, rozlámané v posvátné liturgii, lze prostřednictvím lásky a sdílení vidět v tvářích a osobách těch nejzranitelnějších

z našich bratrů a sester.“ Papež tehdy ocitoval napomenutí svatého Jana Zlatoústého: „Chcete-li ctít Kristovo tělo, nepohrdejte jím, když je nahé; neužívejte pro eucharistického Krista hedvábná roucha, když pak po opuštění kostela zanedbáváte téhož Krista trpícího chladem a nahotou.“

V roce 2018 pak v poselství ke Světovému dni chudých papež připojil slova naděje: „Pán naslouchá těm, kteří najdou sílu hledat světlo a útěchu, i když je pošlapána jejich důstojnost. Naslouchá těm, kteří jsou pronásledováni ve jménu falešné spravedlnosti,“ a přesto věří, že Bůh je jejich spása. Boží odpověď je vždy čin přinášející záchranu, uzdravující zranění na těle i na duši,

Anketa

Prožívám soucit s těmi, kteří chudobou trpí. Naléhavost, že i já jim mám pomáhat. Určitý neklid, jak má moje pomoc vypadat, aby byla v souladu s mými možnostmi a řeholním životem. Vděčnost všem institucím, řeholím i jednotlivcům, kteří se nasazují pro zmírnění chudoby, zejména na místě samém. Vděčnost, že je možné na jejich projekty finančně přispívat, což jako sestry také děláme. Jsem ráda, že pomoc nespočívá jen v hmotném daru, ale také ve vedení ke vzdělání a schopnosti se o sebe lépe postarat. Namísto je samozřejmě modlitba za chudé i za ty, kteří jim pomáhají. Také určitá osobní skromnost, která je svědectvím o vyšších než materiálních hodnotách, solidaritou s chudými a prostředkem ušetřit peníze pro potřebnější. Vnímám nespravedlnost, která chudobu zapříčiňuje, a bezradnost, jak z toho vyjít. Vybaví se mně papež František, který je velkým zastáncem chudých. Rovněž působení Tovaryšstva v misijních oblastech, mezi uprchlíky a sociálně slabými.

*Alena Rousová SSJ
redaktorka*

obnovující spravedlnost a pomáhající žít nový, důstojnější život. To je také výzvou pro ty, kteří v tohoto laskavého Boha věří, aby ho ve službě potřebným následovali natolik, nakolik je to v jejich silách.

Na začátku roku 2021, v době sílící pandemie koronaviru, poslal římský biskup list dvěma belgickým sdružením, která se snaží o vymýcení chudoby: „Máme tentýž cíl: utvářet spravedlivější a bratrštější svět.“ Podle jeho slov je třeba dnes, více než kdy jindy, neúnavně pokračovat „v pouti společenského přátelství a bratrství“. Pandemie sice postihla celý svět, ale nejvíc dolehla na ty, kteří jsou chudí a vytlačeni na okraj

společnosti. Neměli bychom je tedy přehlížet, ale naopak jim být bližními po vzoru milosrdného Samaritána.

Naposledy připomněl papež František slabé a utlačené v homilii při bohoslužbě na Světový den chudých ve Vatikánu 14. listopadu 2021. Zároveň však promluvil i o naději, která vyrůstá v utrpení: „Ve sténání našich bolestných dějin začíná klíčit budoucnost spásy. Naděje zítřka kvete v bolesti dneška. Ano, Boží spása není jen příslibem pro budoucnost, ale roste již nyní v našich zraněných dějinách.“ Pán chce přijít do našich nemocných srdcí, i do spálenišť našich plánů a přání, a to navzdory útlaku či bezpráví.

Jan Regner SJ

Anketa

*Václav Dlapka SJ
řeholní bratr*

Chudoba sama o sobě není zlá, dá se docela dobře prožít šťastný život i v tvrdých podmínkách. Ani naši předkové nebyli nějací boháči, chodili do práce před svítáním a vraceli se pozdě domů, ale dokázali svůj život naplnit službou bližním a Bohu. Dobře duchovně přijatá chudoba nás vede ke skromnosti a osvobozuje nás od otročení majetku. Když člověk slibuje chudobu jako řeholník, je s tím nerozlučně spojená potřeba, aby stále více sdílel to, co má, s druhými. Přísná askeze, která by nevedla k lásce ve smyslu Ježíšových blahoslavenství, by byla slepou cestou.

Jinou věcí je ovšem bída, která nepovznáší. Bídu ve světě se snažíme zmírnit tím, že podporujeme křesťanské iniciativy, které se snaží ulehčit či zlepšit život strádajících. Asi nejosvědčenější a nejperspektivnější cestou je podpořit děti a mládež formou poskytnutí kvalitního vzdělání a výchovy, které je mohou dovést na cestu osobní prosperity a naučit se sdílet se se slabšími kolem sebe.

Do větší hloubky

Mladý slovenský jezuita Martin Benko po několik let sváděl zápas s těžkou nemocí. Nyní se v plné síle věnuje pastoraci vysokoškoláků v Trnavě. Interview s ním zahajujeme sérii rozhovorů, ve kterých představíme čtenářům naše jezuitské novokněze.

Pocházíš z Košic. Kdy a jak jsi poznal jezuitu?

Přivedl mě k nim můj mladší bratr Rado, a já jsem mu za to nesmírně vděčný. Vydal se jednou na svátost smíření k jezuitům a dnes už zesnulý P. Andrej Osvald SJ ho při té příležitosti pozval, aby ministroval. Když si to vyzkoušel, velmi ho to oslovilo a doma mi pak o tom nadšeně vyprávěl. Mně tehdy bylo asi patnáct let a měl jsem za to, že ministrování je jen pro malé děti. On však o tom stále mluvil a tak jsem mu nakonec řekl, že s ním jednou půjdu. Doufal jsem, že mě pak už nechá na pokoji. Jenže se mi to zalíbilo a od té doby jsem začal i já ministrovat.

Naši rodiče nás vychovávali v křesťanské víře. Můj otec pocházel z katolické rodiny, zatímco rodina mé mámy byla z kalvínského prostředí. Pamatuji si, jak nás rodiče už jako malé učili modlit se. Brávali si nás k sobě na postel a učili nás děkovat Bohu nejen za to, co bylo hezké a radostné, ale i za to, co je nepříjemné a bolestné. Byla to pro mě velká lekce, ačkoli v té době jsem ještě netušil, jak moc z ní jednou budu čerpat.

Vím, že jsi vstoupil do noviciátu hned po maturitě, tady na dnešní poměry velmi brzy. Jak s odstupem hodnotíš toto rozhodnutí? Jaké byly tehdy tvé motivy? A jsou nosné pro tvé povolání i dnes?

Ano, vstoupil jsem hned po maturitě. Na jedné straně to byl výsledek mého vnitřního hledání a na druhé straně jsem dostal potvrzení od tehdejších řeholních představených.

Po mších v Košicích jsem obvykle zůstával chvíli v jezuitském kostele a v tichu se modlil, což mi pomohlo více vnímat působení Ducha svatého v mém životě. To, co jsem cítil ve svém nitru, bylo postupně Božím řízením doplňováno. Pomáhaly mi různé vnější okolnosti, které byly pro mě jakýmisi Božími signály. Dlouho jsem ale ještě odporoval a říkal jsem si v duchu: „Proč zrovna já?!“ Až se postupně vnitřní hlas změnil na: „A proč bys to nemohl být zrovna

Když Martin Benko ministroval jako mladík v Košicích, zůstal po bohoslužbách v kostele, začal vnímat působení Ducha svatého ve svém životě a později se rozhodl vstoupit do jezuitského řádu (Foto Luboš Drozd)

ty?“ Vždy se usmívám, když na to vzpomínám. Bůh věděl, jak dlouho mě bude muset „přesvědčovat“, tak s tím začal brzo.

Ze začátku jsem váhal, vnitřní jistotu mi přinesla až zkušenost během duchovních cvičení v maturitním ročníku. Byla to pro mě silná zkušenost Boží přítomnosti a já jsem věděl, že pro mě nastal ten správný čas hned po gymnáziu.

Co tě při hledání povolání přitahovalo více – řeholní život, nebo kněžství, nebo obojí dohromady?

Myslím, že to v mém případě bylo tak nějak dohromady. Nejprve jsem se ptal sám sebe, jak mohu být lidem nejvíce nápomocný. Z hlediska věčného života se mi zdála nejdůležitější kněžská služba: zprostředkovat eucharistii a svátost smíření. Víím, že cest, jak pomáhat lidem, je mnoho, kněžskou službu jsem ovšem začal vnímat jako svou cestu, jako Boží pozvání.

Zároveň jsem v tom nechtěl být sám. Představa, že bych byl diecézním knězem někde sám na faře, mě moc nepřitahovala. Věděl jsem, že pro mě bude vhodnější řeholní život. Hledal jsem tedy mezi řeholními společenstvími, která jsem poznal v Košicích a byla mi blízká. U jezuitů jsem si řekl: „To by možná

taky šlo.“ Jezuitské heslo „Vše k větší cti a slávě Boží“ korespondovalo s mou vnitřní touhou oslavit především samého Boha.

Co tě dnes oslovuje na sv. Ignáci?

Byl to muž duchovní hloubky, velmi vnímavý, stále hledal a chtěl vše, co dělal, žít ve spojení s Bohem. Jistě, osobní vztah k Bohu si Ignác vybudoval později, když se zotavoval po zranění v bitvě u Pamplony. Čas, který během rekonvalescence musel strávit o samotě, mu pomohl všimnout si různých hnutí, která zaznamenal ve svém nitru, a postupně rozpoznávat Boží cesty.

Ignác však nebyl samotář. Stal se duchovním otcem skupiny prvních společníků (přátel v Pánu, jak si říkali), kteří společně hledali to, k čemu je Bůh zve. Během studií v Paříži se tyto společníci rozhodli, že složí slib jít do Jeruzaléma. Když později přišli do Benátek, odkud se měli plavit do Jeruzaléma, byli přinuceni okolnostmi čekat, klást si otázky a společně hledat, co dál – k čemu je Bůh volá. Tehdejší situace jim bohužel nedovolovala do Jeruzaléma vycestovat.

Ignác byl zároveň mužem velké odvahy. Spolu se svými společníky nakonec založil řeholní řád, který se od dosavadních řeholních společenství lišil svým zaměřením na apoštolát a tím, že upustil od chórové modlitby. To bylo do té doby nemyslitelné, přesto první jezuité vnímali, že by je mohla příliš omezovat ve službě a apoštolátu. Ignác se nebál dělat věci jinak.

Vím, že jsi několik let zápasil s vážnou nemocí. Jak to vše zamíchalo s tvým životem? Co ti v těžkých chvílích dávalo naději?

První momenty nebyly lehké, nevěděl jsem, kolik času mi ještě zbývá. Pamatuji si na několik momentů, které mi pomohly. Jedním z nich bylo setkání s panem primářem na onkologii v Bratislavě. Řekl mi, že pokud já nebudu chtít, tak mě z toho nedostanou. Velmi mě to zasáhlo. Velkou motivací mi byli i vlastní rodiče a jejich životní příběh. Oni sami překonali velké utrpení a museli těžce bojovat. Otec utrpěl vážnou havárii v autobuse a mámu už v dětství postihla dětská obrna. Při představě toho, čím vším si prošli moji rodiče, jsem si se slzami v očích řekl, že ani já to nevzdám a že budu bojovat.

Určitě to vše zamíchalo karty v mé řeholní a kněžské formaci. Svěcení se na čas muselo odložit a v té době nebylo ještě jisté, jak to vše dopadne. Velkou vnitřní jistotu mi dával jeden ze zážitků v našem jezuitském seniorátu v Ivance pri Dunaji. Když jsem se jednou na začátku své léčby procházel po místní zahradě, měl jsem velmi silný pocit, že se tam sám Ježíš prochází se mnou. To mě ujistilo, že jsem v daném čase na správném místě, že jsem tam, kde mám být.

Čas choroby byl pro mě darem. Mohla se uzdravit mnohá má dosavadní vnitřní zranění, mohl jsem na sobě pracovat, učinit nové objevy. Jak by řekl Ignác, byla v tom Boží pedagogika, Bůh si mě vedl.

Už na magisterce jsi spolupracoval se skupinkami Magis. Můžeš toto společenství představit?

Na Slovensku se skupinky Magis začaly scházet v roce 2011 po mezinárodním setkání ve Španělsku. Díky spolubratrovi Jaroslavu Mudroňovi, který tehdy dělal v Bratislavě svoji pastorační praxi mezi studiem filozofie a teologie, se společenství Magis na Slovensku uchytilo a začalo pomalu a postupně růst. Mladí lidé ve věku od 18 do 35 let, studenti i pracující, se začali scházet jednou za týden, aby společně sdíleli víru a mluvili o tom, co prožívají. Součástí setkání byl obvykle krátký impuls, čas na osobní modlitbu v tichu a následoval prostor ke sdílení v Magis kolečku. Dnes je takových společenství v Bratislavě několik. Slovo Magis, které pochází z latiny a znamená „více“, je nedílnou součástí ignaciánské spirituality. Neznamená „více“ ve smyslu kvantity, ale

Prostrace je nejvyšší formou úcty k Bohu. Svěcenec si lehá na tvář před oltářem, často s rozpaženými rukama, ve tvaru kříže tak vyjadřuje úplné sebedarování a naprostou vydanost (Foto Luboš Drozd)

kvality. Dělat věci lépe, prožívat svůj život ve větší hloubce a volit si v životě to, co znamená „více“, k větší cti a slávě Boží.

Nyní působíš v Trnavě v Univerzitním pastoračním centru. Jak pastorační vysokoškoláků ovlivnila covidová doba?

Není to lehké. Mnohá osobní setkání se studenty na začátku covidu nebyla vůbec možná. Nikdo nevěděl, jako dlouho to bude trvat, a nikdo na to nebyl připraven. Museli jsme hledat nové způsoby, jak zůstat v kontaktu se studenty. Pokusili jsme se vysílat online mše, mít společné ranní modlitby prostřednictvím platformy ZOOM, online setkání s koordinátory. Byly však i aktivity, které do online verze bohužel nešly převést.

Co tě na službě kněze nejvíc těší? Jak vidíš poslání kněze v dnešní době a v dnešní společnosti?

Velkou radost mi působí vysluhování svátosti smíření. Být svědkem toho, jak Bůh miluje člověka a přijímá ho, je úžasná věc. Myslím, že přijetí a zkušenost, že je člověk milován, je to, co se dotýká upřímného srdce a mění ho.

Velmi se mi líbí pohled Karla Rahnera: Křesťan dnešní doby bude buď mystik, nebo nebude. Platí to zvláště pro kněze. Buď bude hluboko zakořeněn v Bohu a bude umět číst Boží znamení ve svém životě a v tomto světě, nebo se ztratí v nepřehledném víru nabídek.

Zároveň by kněz měl mít schopnost opustit své zaběhané chodničky, jít vstříc dnešnímu člověku tam, kde se nachází. Nečekat, že lidé přijdou za ním. A měl by mít schopnost stále se od druhých učit a tvořit ve spolupráci s nimi nové věci.

Připravil Petr Havlíček SJ

P. Martin Benko SJ (* 1985 v Košicích) do jezuitského řádu vstoupil v roce 2003 a v Ružomberku pak absolvoval dvouletý noviciát. Následovalo studium filozofie v Bratislavě na Teologické fakultě Trnavské Univerzity (TFTU). Po ní pracoval krátce v Olomouci a poté se v Irsku věnoval výchově a pastorační studentů na středoškolské koleji. Teologii studoval v Bratislavě na TFTU a v Londýně na *Heythrop College*. Pak se věnoval pastorační mládeže v Bratislavě. Momentálně působí v Univerzitním pastoračním centru v Trnavě.

Vize maďarské provincie

Nedávno papež František při své apoštolské cestě navštívil Maďarsko a Slovensko, kde se také setkal s tamějšími členy Tovaryšstva Ježíšova. Při této příležitosti představujeme u nás poměrně málo známou maďarskou jezuitskou provincii a její pastorační plán.

Úvodem se podívejme na některá data. Uplynulo 31 let od sloučení dvou větví maďarské jezuitské provincie, jezuitů na území Maďarska a těch, kteří žili v zahraničí. V roce 1950, tedy v době, kdy byla provincie ještě rozdělena, žilo celkem 417 jezuitů, 250 v Maďarsku a 167 v zahraničí. Při novém zahájení v roce 1990 jich bylo celkem 167.

Samostatná maďarská provincie měla při svém vzniku v roce 1909 182 členů, jejichž počet se za 41 let postupně zvýšil na více než čtyři stovky. Při obnově působení v roce 1990 jich bylo 167, a nyní, o 31 let později, už jen 51.

Mezi maďarskými jezuitu je dnes 42 mladších než 75 let a jedenáct nyní studuje. Nyní naše působení v krátkém přehledu. Vyučujeme teologii a filozofii na univerzitách a vysokých školách. Pracujeme na pěti vysokoškolských kolejích včetně internátní školy pro Romy. Vedeme osmileté gymnázium se dvěma kolejemi pro téměř 1000 studentů, mateřskou školku, pět farností s duchovní správ-

vou, dvě pastorační centra. Působíme na dvou školách jako spirituálové. Máme dva exerciční domy: jeden je spojen s noviciátem, druhý je určen pro mládež.

Pastoračně se věnujeme skupině mladých Inigo, kterou duchovně doprovázíme a formujeme. Je nám svěřeno vedení celostátního hnutí mládeže, vzděláváme ty, kdo se mají věnovat pastoraci jako laici. Pracujeme v Městském kulturním centru. Pořádáme pravidelně Mezinárodní filmový festival. Je nám svěřeno vedení Městského školicího střediska a Středisko pro vzdělávání na venkově. Vedeme sociální centrum, Jezuitskou službu pro uprchlíky, Sociální program pomoci venkovu, a to pro jednu vesnici s 3600 obyvateli a dvěma romskými osadami. Organizujeme školení pro podnikatele s názvem Management s jezuitu. Máme vlastní jezuitské nakladatelství, působíme v maďarském vysílání Vatikánského rozhlasu a v jednom online časopise. Taková je současná situace.

Restituce majetku

Maďarské zákony umožnily od roku 1991 restituce bývalého jezuitského majetku. Vráceny nazpět mohly být jen budovy, nikoli pozemky. A to pouze budovy, které nesloužily národním zájmům. V takovém případě bylo možné požádat o záměnu nebo o zpětný odkup. Celý proces trval více než deset let. Provincie získala jen málo původních nemovitostí, o některé jsme ostatně ani nežádali. Díky

tomu jsme mohli zůstat svobodnější a nebyli jsme pod tlakem, abychom ve změněné společnosti pokračovali tam, kde jsme před čtyřiceti lety skončili.

Nepožádali jsme o navrácení našich dvou starých slavných škol v Pětikostelí (Pécs) a Kaloči (Kalocs). Převzali jsme ovšem na naléhavou žádost místní katolické církve prestižní školu v Miskolci, protože se toho žádný jiný řád nechtěl zhostit. Žádali jsme budovu exercičního domu Manresa

Směřování intelektuálního apoštolátu:

- Předávání teologického učení, klíčových pojmů víry v současném jazyce, prezentace a šíření jezuitských spisů a děl.
- Představení sociálního učení církve způsobem, který je srozumitelný a použitelný v dnešním světě.
- Posílení katolického veřejného života, zkvalitnění kultury diskuse.
- Náročný a otevřený přístup ve vzdělávacích institucích založený na profesionalitě spojené s požadavkem odpovědnosti za své okolí.
- Rozvíjení intelektuální a emoční inteligence především ve službě mladým.
- Rozvoj hlubšího porozumění tajemství církve spojený s formací k evangelní radikalitě a schopnosti účastnit se na životě a poslání církve (participace).

Směřování k oblasti duchovního života:

- Podpora živého a postupně se rozvíjejícího vztahu s Bohem, přístup k vnitřním zdrojům, nabídka různých forem duchovní praxe a modlitby.
- Důraz na duchovní vedení, supervizi, posilování vědomí vztahu v procesu sebeuvědomění a sebereflexi.
- Sdílení spirituality a jazyka svatého Ignáce a životního příkladu významných jezuitských předchůdců a současníků s naším nejbližším i širším společenstvím.
- Rozvíjení praxe rozlišování, obohacování života modlitby, prohlubování reflexe a rozhodování ve společenství.

v Budapešti, ale místo toho nám byla poskytnuta bývalá stranická budova a Kádárova vila v Dobogókő. Trvalo asi patnáct let, než jsme postupně převzali budovu Mariánské kongregace v Budapešti. Nyní v ní sídlí Dům dialogu a úřad provinciála.

V devadesátých letech jsme vypracovali pětiletý plán. Na začátku roku 2000 jsme plánovali na 6 až 8 let. V roce 2010 jsme vypracovali desítiletý plán, který jsme průběžně upravovali podle potřeby. Dva roky jsme se intenzivně věnovali budoucnosti. Epidemie tento proces zpomalila. Také kvůli nejisté budoucnosti ve světě se nyní zaměřujeme spíše na vize a priority. Vznikl nový dokument nazvaný: *Náš provinční apoštolský plán 2021–2031*. Co obsahuje?

Prvním tématem je rozvoj kultury přátelsky zaměřené k volbě povolání. To se prolíná ostatními tématy, protože je tato oblast pro nás v příštích deseti letech nejdůležitější. Mezi její hlavní úkoly patří na prvním místě všeobecná formace povolání. Jaký je její cíl? Najít své osobní povolání k následování Ježíše a možnost růst v nasazení se pro Krista. Dále obsahuje pomoc při rozlišování a prohlubování řeholního a kněžského povolání, péči o stávající povolání, zejména prostřednictvím rozlišování, pastorační péče a dalších prostředků; konečně pomoc těm, kteří již přijali pozvání do Tovaryšstva Ježíšova, aby je nadále rozlišovali, přijali a zůstali mu věrní.

Sajgó Szabolcs SJ

Přeložil a upravil Pavel Ambros SJ

Směřování k oblasti společenství:

- Pokračování v péči o naše kostely, školy a další společná místa.
- Posilování přátelství absolventů našich vzdělávacích institucí.
- Duchovní služba našim připojeným komunitám a přátelům.
- Duchovní, komunitní a kulturní služba Maďarům žijícím mimo Maďarsko.
- Pomoc při rozlišování/rozhodování v komunitě.

Směřování k oblasti péče o lidi na periferii a zranitelné osoby:

- Podpora zranitelných osob, rodin a komunit (zejména chudých, Romů, uprchlíků, osob s duševními a duchovními problémy) žijících na okraji společnosti.
- Podpora platform pro rozvíjení darů a charismat, které rovněž umožňují sociální posílení.
- Posílení vazeb mezi Maďary v zahraničí i mimo něj.

Vzpomínka na otce Líznu

Každý, kdo se osobně setkal nebo mohl spolupracovat s P. Františkem Líznu SJ, si toto setkání či spolupráci zapamatoval. Františkova naprostá bezprostřednost, s jakou navazoval vztahy, mnohé uváděla do rozpaků. Více určitě ty, kteří měli svůj úřad a autoritu, než opomíjené, zapomenuté a ponížené.

Svým pohledem upřeným přímo do očí druhého člověka se František díval dál a hlouběji, než mnozí mohli jen tušit, a přesto nikoho nesoudil, nezlehčoval a nekritizoval. Pro svůj jemný i břitký humor mnozí lidé nevěděli, mluví-li k nim s nadsázkou, nebo vážně. Ale František nikdy nemluvil zbytečně, planě.

František byl mužem mnoha zdánlivých protikladů. Jedny provokoval, druhé uváděl v nadšení, často i obojí zároveň, ale jen málokdo zůstal netečný. Jeho neokázalost ostře kontrastovala s pevností zásad a morálky, které byly oporou nejen jeho života. Hluboký smysl pro spravedlnost a řád mu nebránil lehce překračovat mnohé společenské i církevní konvence a pravidla. Celý jeho život, jeho kněžské i občanské působení provokovalo a přitahovalo zároveň. Františkovo vnímání světa bylo formováno rebelantstvím a vzpourou proti pokrytecké socialistické společnosti. Nikdy neuhnul a nedělal kompromisy tam, kde byl přesvědčen o pravdě a spravedlnosti, i když mu to přineslo opa-

kované problémy, či dokonce věznění. Jeho občanská, lidská a především kněžská angažovanost pro pravdu, dobro a spravedlnost byla velikým povzbuzením pro mnohé v dobách nejen totality.

Zastánce opomíjených

František Lízna nikdy nepochyboval o svém povolání ke kněžství, i když byl na mnohá léta zbaven státního souhlasu k vykonávání kněžské služby. Naopak, tato světská restrikce mu byla jen další příležitostí, jak hledat nové cesty pro sebe i pro druhé do Božího království. Vše, co prožíval a musel překonávat, beze zbytku využíval pro službu bližním. Byl přímo přitahován k lidem pronásledovaným, vyloučeným, bezmocným, poníženým. A všichni tito lidé byli přitahováni k němu.

Hned po listopadových událostech roku 1989 se František Lízna začal angažovat ve prospěch nejopomíjenějších. Jeho rozhodnutí o vlastní budoucnosti bylo nekompromisní – buď cikáni, vězni, nebo misie. V době,

kdy celá společnost i církve se snažily v nově nabyté svobodě rozvíjet a dohánět, co bylo zapovězeno a neuskutečnitelné, šel František proti proudu doby a o svém dalším směřování neměl pochyb. Protože považoval dobu svého uvěznění za jednu z nejdůležitějších pro svůj život, obrátil svoji pozornost k vězňům, kde nalezl cikány i misie.

S Františkem jsem spolupracoval ve vězeňské duchovní pastorači téměř třicet let. On sloužil na Mírově, já na vazbě v Olomouci – nejprve jako dobrovolníci, později jsme se stali kaplany. Společně s ostatními dobrovolníky, kteří začátkem 90. let začali docházet do věznic, jsme zakládali občanské sdružení Vězeňská duchovenská péče, společně jsme byli členy jeho výkonného výboru, společně se snažili pomoci některým uvězněným. Ale František byl jako vždy napřed, nebo si hledal vlastní cesty.

Nablízku Bohu

Svým hluboko položeným hlasem nemusel nikoho překřikovat, když vyslovoval svůj názor. Autorita jeho osobnosti byla nezpochybnitelná. Přesto je obtížné vyzdvihnout něco v jeho životě, protože František byl osobností v tolika rovinách a oblastech, že jedna nepřevyšuje druhou ani ostatní. František Lízna byl především naprosto vnitřně svobodný člověk. Žádné vnější okolnosti mu tuto svobodu nemohly vzít, někdy ovšem až na hranici nezodpovědnosti pře-

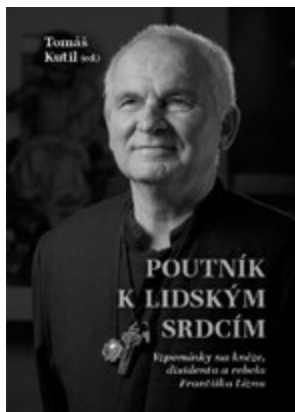
Zastánce přehlížených a utlačených došel svého cíle
(Foto archiv)

kračoval pravidla a normy. Miloval Boha. Láska k Bohu a úcta ke svatým byly naprosto základním fundamentem, na kterém postavil svůj život.

Mši svatou, denní modlitbu církve, osobní modlitby a pobožnosti nevynechal nikdy. Bůh žil v něm a on žil v Bohu a tento vztah plný důvěrnosti, něhy i nekompromisnosti byl zjevný i lidem nevěřícím či pochybujícím. Miloval lidi i samotou. Utíkal se do samoty, vydával na opuštěné cesty a poutě, aby se z nich vracel posílen mezi své vězně, cikány, bezdomovce, ubožáky, ale i hodnostáře a pány. Všichni si v jeho srdci byli rovni. František byl znamením, které zneklidňuje uchlácholené svědomí a probouzí svědomí otupené, a to i dnes. A za to vše patří Františku Líznovi i Pánu Bohu veliké poděkování. Jeho cesta k nám ani služba Bohu neskončila a dále inspiruje a vede.

*Mgr. Otto Broch
hlavní kaplan Vězeňské služby ČR*

Ohlédnutí za životem rebela

Tomáš Kutil
Poutník k lidským srdcím
Vzpomínky na kněze, disidenta
a rebela Františka Lízna

Cesta, Brno 2021

ISBN: 978-80-7295-277-9

Nedlouho po úmrtí Františka Lízny, politického vězně, signatáře Charty 77, poutníka a neúnavného zastávce utlačených, vydalo nakladatelství Cesta sbírku vzpomínek lidí, kteří tohoto jezuitského kněze dobře znali a byli jím ovlivněni.

Redaktor Katolického týdeníku Tomáš Kutil oslovil rozmanité osobnosti, např. dlouholetou spolupracovnici Josefku nebo jeho jezuitského spoluhráče Michala Altrichtera. Nechybí ani ohlédnutí sochaře Otmara Olivy, biskupa Václava Malého, hlavního

vězeňského kaplana Otty Brocha, disidentky Věry Roubalové Kostlánové nebo salesiánského kněze Ladislava Heryána. Vzpomínky vhodně doplňuje zřejmě poslední rozhovor, který pater Lízna poskytl, a vybrané úryvky dopisů z vězení.

Často velmi osobní výpovědi sestávají pestrobarevnou mozaiku. Čtenář má tak pocit, že před ním narůstá stále úplnější obraz, nabývá stále jasnějších kontur a zahrnuje stále širší škálu odstínů. V popisu charakteru se jednotlivé texty někdy z pochopitelných důvodů překrývají. Svědčí o pevnosti, statečnosti, opravdovosti, skromnosti, ale i vydanosti těm nejposlednějším, kterým otec Lízna svou obětavou a nezištnou službou odkrýval laskavou tvář nebeského Otce. Zaznamenání paměti je velmi záslužné především tam, kde je příliš brzy na napsání důkladnějšího životopisu, a Tomáš Kutilovi za toto úsilí patří velký dík.

Pozoruhodným dokladem se už dříve staly deníky z poutí, které nakladatelství Cesta také vydalo. Svými dlouhými cestami, které tvoří jeden velký kříž, jakoby František Lízna Evropě požehnal. Jistě z nebe i dnes žehná všem, kteří se rozhodli jít v jeho šlépějích a zastávat se těch, kteří nemají ve společnosti hlas.

Jan Regner SJ

Anotace

James Martin SJ
Jezuitský návod na modlitbu.
Pro domácí duchovní obnovu

Karmelitánské nakladatelství, Praha 2021
 ISBN: 978-80-7566-191-3

Autor, americký jezuitský kněz a spisovatel, bývalý byznysmen, který mimo jiné napsal bestseller *Jezuitský návod* (téměř) na všechno, v knize odpovídá na otázku, jak můžeme najít Boha, jak se máme modlit nebo co se o Ježíšovi dozvídáme z příběhů Nového zákona. *Jezuitský návod* na modlitbu odpovídá praktickým způsobem na nejčastější otázky o modlitbě a meditaci. Na běžné exercicie je obvykle třeba vyjet někde do ústraní, daleko od domova. Tato pomůcka má za cíl pomoci duchovní obnovu prožít v soukromí, u sebe doma. Přitom autor ujišťuje své čtenáře, že nebudou dozajista na této cestě sami, ale že Bůh si každého z nás chce přitáhnout k sobě.

papež František,
Domeniko Agasso
Bůh a svět, který přijde

Barrister & Principal, Brno 2021
 ISBN: 978-80-7364-119-1

Pandemie odhalila dramatickou situaci chudých a velkou nerovnost mezi lidmi. Někteří se posunuli vpřed, zatímco většina zaostala pozadu. Epidemie zasáhla především ty nejslabší. Papež František promluvil 27. března 2020 na opuštěném Svatopetrském náměstí, které se lesklo deštěm, k milionům lidí připojených k televizím a jiným přístrojům po celém světě, aby jim dodal naději. František je dnes stále inspirací nejen pro věřící, ale i pro všechny ostatní, zvláště ty, kteří trpí nemocí covid-19 nebo s ní na různých frontách bojují. V rozhovoru s Domenikem Agassem nás papež vyzývá, abychom i v době velkého utrpení pro celý svět hledali ve svém životě smysl a naplnění.

Zprávy

Praha

■ Na slavnost sv. Ignáce z Loyoly v sobotu 31. července složil při bohoslužbě v jezuitském kostele na Karlově náměstí P. Jan Regner z olomoucké komunity své slavné sliby v Tovaryšstvu do rukou P. provinciála Petra Prádky. Kázal farář pražské akademické farnosti P. Tomáš Halík, liturgii a následné pohoštění zajistilo místní farní společenství.

Hostýn

■ V neděli 12. září v rámci oslavy 300. výročí položení základního kamene poutního kostela na Svatém Hostýně požehnal olomoucký světící biskup Antonín Basler nově instalovaný keramický obraz svatých Cyrila a Metoděje na zadní venkovní zdi baziliky. Obraz je reprodukcí litografie Jano Köhlera z roku 1912 a je dílem manželů Paříkových, kteří od roku 2015 pracují na revitalizaci Jurkovičovy křížové cesty.

Mladé Buky / Zlatá Olešnice

■ V neděli 18. července byla v kostele svaté Kateřiny Alexandrijské v obci Mladé Buky u Trutnova představena pamětní deska otce Jana Rybáře při příležitosti jeho nedožitých devadesátých narozenin. Autorkou díla pro kostel svaté Kateřiny je sochařka Eliška Váňová. Pamětní deska je po-

děkováním otci Rybářovi za jeho láskyplné působení v tomto kostele od roku 2006 až do smrti v lednu 2021. Pamětní deska byla také umístěna ve Zlaté Olešnici, kde otec Rybář působil v letech 1969 až 1986.

Velehrad

■ Plzeňský biskup Tomáš Holub v sobotu 26. června vysvětil v bazilice Nanebevzetí Panny Marie a svatých Cyrila a Metoděje dva nové kněze pro jezuitský řád – Samuela Přívaru a Petra Hrušku. Následujícího dne, v neděli 27. června, slavili oba novokněží primici: P. Petr Hruška v Lešné (okres Vsetín) v kostele svatého Michaela, P. Samuel Přívara v pražském kostele svatého Ignáce.

■ V pondělí 30. srpna se zástupci českých jezuitů sešli ve velehradském poutním domě Stojanov na provinční kongregaci, která trvala až do čtvrtka 2. září. Celkem se jich shromáždilo dvacet čtyři a jejich hlavním úkolem byla volba tzv. prokurátora, tedy reprezentanta provincie, který se zúčastní celořádkové kongregace prokurátorů, která se bude konat v květnu roku 2023 ve španělské Loyole.

Vatikán

■ Dne 25. května vydala vatikánská pošta poštovní známku u příleži-

tosti začátku Ignaciánského roku. Na známce je obraz od andaluského umělce Raúla Berzosa, který zachycuje Ignácovo mystické setkání se svatým Petrem při jeho rekonvalescenci, které naznačuje přímé spojení s papežem. Kromě známky bylo vydáno také příležitostné razítko s nápisem „5. století od obrácení sv. Ignáce z Loyoly“. Vydaná známka má hodnotu 1,15 euro a její celková emise je sto dva tisíce kusů.

■ Svatý otec František 21. června jmenoval nové členy Nejvyššího tribunálu Apoštolské signatury. Tři z těchto devatenácti osob jsou členové Tovaryšstva Ježíšova. Arcibiskup Cyril Vasil' SJ náleží do slovenské provincie a v lednu ukončil svoji službu sekretáře Kongregace pro východní církve, P. Ulrich Rhode SJ je děkanem Fakulty kanonického práva na Papežské gregoriánské univerzitě v Římě a P. Georges Henri Ruysen SJ je děkanem Fakulty východního kanonického práva na Papežském východním institutu v Římě.

Řím

■ Ve čtvrtek 23. září složil v Římě své poslední sliby v Tovaryšstvu P. Petr Vacík SJ z české provincie. Stalo se tak během večerní mše svaté v kapli rezidence svatého Petra Kanisia, které předsedal otec generál Arturo Sosa SJ. Mezi koncelebranty byl i kardinál Michael Czerny SJ.

Bratislava

■ Během apoštolské návštěvy Slovenska ve dnech 12.–15. září se pa-

pež František soukromě setkal se slovenskými jezuitami. Setkání, které inicioval Svatý otec, se uskutečnilo v neděli 12. září na papežské nunciatuře v Bratislavě. S padesátkou slovenských spolubratrů strávil Svatý otec hodinu a půl v přátelském rozhovoru. Jak vyjádřili účastníci, bylo to „krásné a silné setkání, velmi milé, autentické a radostné“. Svatý otec jim vyjádřil svou blízkost a vyzval je, aby stáli po boku těm, ke kterým je Pán posílá.

Boston

■ V sobotu 18. září přijal v americkém Bostonu český scholastik Václav Novotný SJ jáhenské svěcení. Spolu s dalšími deseti jezuitami a jedním kapucínem je v kostele svatého Ignáce z Loyoly vysvětil biskup Mark W. O'Connell.

Bombaj

■ Ve věku osmdesáti čtyř let zemřel 5. července známý obhájce lidských práv a domorodého obyvatelstva P. Stan Swamy SJ. Indický jezuita byl osm měsíců vězněn v Bombaji. Úřady ho obvinily z podpory maoistických povstalců. Přes četné intervence ze strany církve se ho nepodařilo osvobodit. Kvůli zhoršujícímu se zdravotnímu stavu byl řeholník od 28. května v nemocnici. Trpěl pokročilou Parkinsonovou chorobou a dalšími neduhy souvisejícími s věkem. Při každodenních činnostech byl odkázán na pomoc spoluvězňů. Nedávno mu byl také diagnostikován covid-19. Zemřel jen několik dní před jednáním, na kterém měl soud

znovu zvážit žádost o propuštění na kauci. Mimořádný tribunál indické protiteroristické agentury opakovaně zamítal žádosti o jeho propuštění. Poukazyval přitom na údajné kompromitující e-maily, které si otec Swamy vyměnil s dalšími odsouzenými v této kauze. Údajně také obdržel značnou sumu na podporu maoistického spiknutí usilujícího o svržení vlády. Místní církev, Organizace spojených národů a organizace na ochranu lidských práv označily všechna obvinění za zcela nepodložená.

Košice

■ Svatý otec František jmenoval novým řeckokatolickým košickým eparchou arcibiskupa Cyrila Vasil'a SJ, dosavadního apoštolského administrátora *sede plena* této eparchie, a zachoval mu osobní titul arcibiskupa. V úřadu vystřídává biskupa Milana Chautura CSsR, jehož demisi 24. června papež přijal. Arcibiskup Cyril Vasil' byl apoštolským administrátorem *sede plena* košické eparchie od 20. ledna 2020. Dále je členem Kolegia pro odvolání v kauzách *delicta graviora* při Kongregaci pro nauku víry, Nejvyššího tribunálu Apoštolské signatury, konzultorem Kongregace pro nauku víry, Papežské rady pro jednotu křesťanů a Papežské rady pro legislativní texty.

Mnichov

■ Papež František 19. června uznal zázrak připisovaný otci Philippu Jeningenovi SJ, potřebný pro postup v případě blahořečení „dobrého otce

Filipa“, který v sedmáctém století pracoval v Německu jako lidový misionář. Narodil se 5. ledna 1642 v bavorském Eichstättu a v roce 1663 vstoupil do jezuitského řádu. Podle příkladu svatého Františka Xaverského vnímal své povolání stát se misionářem. Řád ho však poslal do oblasti východních Alp v jižním Německu, kde měl působit jako kaplan na poutním místě Ellwangen. Odtamtud působil jako lidový misionář v diecích Augsburg, Eichstätt a Würzburg. Zemřel 8. února 1704 a je pohřben v bazilice svatého Víta v Ellwangenu. Proces blahořečení otce Jeningena byl zahájen již v roce 1945 a takzvaný „hrdinský stupeň ctnosti“ byl uznán v roce 1989. Rozhodující pro papežovo schválení bylo „nevysvětlitelné uzdravení“ muže z diecéze Rottenburg-Stuttgart z nevyléčitelné nemoci na přimluvu jeho příbuzných u otce Jeningena.

Loyola

■ 28. června slavila místní jezuitská komunita při mši svaté znovuotevření Kaple obrácení na hradě v Loyole. Ta byla téměř šest měsíců uzavřena kvůli rekonstrukčním pracím. Na slavnost svatých Petra a Pavla byl Ignácův rodový dům otevřen pro veřejnost, a to jak pro bohoslužby, tak pro pastorační a turistické návštěvy. Za posledních třicet let se stav hradu zhoršil natolik, že vyžadoval restaurátorský zásah. Stavba byla zpevněna a restaurována při příležitosti důležitých výročí Ignácova života.

Athény

■ Řecký jezuita otec Theodoros Kontidis byl 14. července jmenován novým athénským arcibiskupem poté, co papež František přijal rezignaci dosavadního biskupa Sevastiana Rossolatosa (1944) z důvodu předepsané věkové hranice. Je rodákem ze Střední Makedonie (Pella) na hranici se Severní Makedonií a Bulharskem. Do jezuitského řádu vstoupil v roce 1983, po pěti letech byl v roce 1988 vysvěcen na kněze v athénském kostele Nejsvětějšího Srdce Ježíšova. Biskupské svěcení přijal 18. září 2021 v katedrále svatého Dionýsa Areopagity v Athénách. Během téže slavnosti převzal správu arcidiecéze Athény a stal se zároveň apoštolským administrátorem katolické arcidiecéze na ostrově Rhodos.

Maďarsko/Slovensko

■ Ve dnech 7. až 15. srpna proběhl v Maďarsku a na Slovensku Evropský Magis 2021, který byl loni o rok odložen kvůli pandemii koronaviru. Program začal 7. srpna, kdy se poprvé setkaly skupiny jednotlivých experimentů. Čtyři z nich se připravovaly na odlet do Budapešti a sedm dalších zůstalo na místě, kde strávily následující týden. Evropský Magis zahrnoval jedenáct experimentů, které se týkaly pěti aspektů ignaciánské spirituality (umění, služba, pouť, spiritualita a kultura). Závěrečný festival se od 13. srpna konal v maďarském Miškolci, kde se sešlo přes dvě stě lidí z téměř třiceti zemí. Obdrželi pozhennání

papeže Františka a videoposelství P. generála Artura Sosy SJ.

San Salvador

■ Salvadorská biskupská konference oznámila, že papež František povolil blahořečení otce Rutilia Grandeho SJ a dalších dvou mučedníků, které se v této latinskoamerické zemi uskutečnilo 22. ledna 2022. Zvláštním papežským legátem při tomto obřadu bude salvadorský kardinál Gregorio Rosa Chávez SJ. Papež František již loni v únoru uvolnil cestu k blahořečení jezuitu Rutilia i laiků Manuela Solorzana a Nelsona Lemuse, kteří zemřeli spolu s ním, a uznal mučednictví těchto tří mužů. Jejich beatifikace se však dosud odkládala kvůli pandemii. Otec Rutilio Grande SJ byl zavražděn 12. března 1977, když jel sloužit mši do salvadorského El Paisnal. Doprovozovali ho dvaasedmdesátiletý laik a otec deseti dětí Manuel Solórzano a sotva šestnáctiletý Nelson Lemus. Cestou byli přepadeni a jejich auto bylo brutálně rozstříleno, zachránily se pouze další tři děti, které vozem rovněž cestovaly.

Krakov

■ V Polsku proběhlo setkání Evropských jezuitů ve formaci (EJIF). Loni bylo setkání kvůli pandemii koronaviru omezeno na krátké online setkání. Letos v létě bylo možné se opět setkat osobně. Zástupci provincií, které náležejí pod Jezuitskou konferenci evropských provinciálů, zavítali na konci července do jižního Polska, kde setrvali do třetího srpnového týdne.

Program se nesl v duchu hesla Ignaciánského roku „Vidět v Kristu všechno nové“ se zvláštním důrazem na chudobu. Na zahájení proběhl online rozhovor pomocí Zoomu s otcem generálem Arturem Sosou. Slavnost svatého Ignáce 31. července prožili účastníci s krakovskými jezuiti při mši svaté, které předsedal provinciál jihopolské provincie P. Jaroslaw Paszynski. Následovala návštěva Osvětimi a tři dny experimentů ve stylu programu Magis, ve kterých se věnovali starým lidem a sirotkům. Svoje zkušenosti sdíleli při denní společné reflexi. Osmidenní exercicie prožili v obci Stara Wieś pod vedením P. Javiera Melloniho SJ ze španělské provincie. Svou přítomností na počátku a na konci obohatil mladé jezuiti předseda Jezuitské konference evropských

provinciálů P. Franck Janin. Z českých jezuitů byl přítomen scholastik Roman Frolek SJ.

Portugalsko

■ V září a říjnu vyslala ignaciánská nevládní organizace „Laici pro rozvoj“ devět nových dobrovolníků na misie do Angoly, Svatého Tomáše a Princova ostrova a Portugalska. Mezi dobrovolníky je i jedna osoba, která obnovila své poslání na další rok. Děje se tak po roce poznamenaném pandemií, kdy nebylo možné, aby všechny misie fungovaly. Mladí dobrovolníci budou po dobu jednoho roku pomáhat při rozvoji důležitých projektů a v sociální oblasti. Dobrovolníci pocházejí z různých koutů republiky a prošli výcvikovým programem a školením o rozvojových projektech, ve kterých budou pracovat.

Jubilea

P. Jiří Obruča

10. listopadu 2021

20 let kněžství

Srdečně blahopřejeme

Seznam podporovatelů od 9. června do 30. září 2021

Maria Vaňková; PhDr. Hana Topolánková, Praha 5; Petr Durna, MEngSc, Brno; Oční ordinace MUDr. Ivan Novák, s. r. o., Hradec Králové; Sirotňákovi, Olomouc; Marie Sodomková, Praha 1; Stanislav Štrbík, Hustopeče u Brna; Ing. František Jaroš, Praha 3; Anna Kubíková, Tvrdonice; Jan Kraholec; Ladislav Nevrkla; Jana Vrbíková; Helena Nosková; Jiří Paler; Pavel Kahoun, Praha 4; Ing. Gerard Jargus, Havířov 1; Ladislav Mráz; Václav Mikula; Jana Tichá; Dana Malíková, Brno; Ludmila Šabršulová, Brumov-Bylnice.

Všem dárcům upřímně děkujeme